

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
(МОЗ України)

вул. М. Грушевського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 253-61-94, E-mail: moz@moz.gov.ua
web: http://www.moz.gov.ua, код ЄДРПОУ 00012925

06. 07.2017	№ 13-04/07/13/150-17/ Д-1/13/2112-17/18450 10/13/1676-17/	На № 05-976 04-13/10-1210(140199)/рп 21758/1/1-17	від 29.05.2017 14.06.2017 07.06.2017
-------------	---	---	--

Рахункова палата

Про результати аудиту щодо використання коштів державного бюджету на заходи Загальнодержавної програми за напрямком «Туберкульоз»

На виконання доручення Прем'єр-міністра України В. Гройсмана від 07.06.2017 № 21758/1/1-17 до листа Рахункової палати від 29.05.2017 № 05-974, листа Комітету Верховної Ради України з питань бюджету від 14.06.2017 № 04-13/10-1210(140199)/рп до листа Рахункової палати від 29.05.2017 № 05-973 та листа Рахункової палати від 29.05.2017 № 05-976 щодо результатів аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених на здійснення заходів Загальнодержавної цільової соціальної програми протидії захворюванню на туберкульоз на 2012-2016 роки Міністерство охорони здоров'я України повідомляє.

За даними ВООЗ в Україні поширеність і захворюваність на туберкульоз з 2012 року до 2016 року мають тенденцію до зниження щороку в середньому на 4,4% і 3,3% відповідно, що дещо випереджає аналогічний показник у світі.

За даними епіднагляду за останні десять років частка випадків дитячого туберкульозу серед усіх нових випадків захворювання в Україні коливалася від 1,6% до 1,9%. Це значно менше ніж визначений ВООЗ діапазон значень (5-15%) в країні з середнім рівнем доходів, що вказує на недовиявлення хворих на туберкульоз серед дитячого населення, так зростання рівня захворюваності серед дітей вказує, в першу чергу, на покращення виявлення захворювань на туберкульоз серед дітей.

Протягом останніх років спостерігається зменшення кількості померлих від туберкульозу. За даними форми звітності № 33-здоров «Звіт про хворих на туберкульоз» показник смертності в 2015 році склав 9,0 проти 9,9 в 2014 році.

Спостерігається зростання кількості випадків мультирезистентного туберкульозу. За результатами оціночних місій міжнародних експертів однією з основних причин стрімкого зростання кількості випадків мультирезистентного туберкульозу є впровадження сучасних молекулярно-генетичних методів діагностики та покращення діагностики хіміорезистентного туберкульозу (за

890/05
24 07. 2017

даними Державної установи «Центр громадського здоров'я МОЗ України» у 2016 році в Україні рівень охоплення хворих на туберкульоз тестуванням на стійкість до протитуберкульозних препаратів складає 97%, що є досягненням та одним із найкращих результатів у світі).

Зазначаємо, що реформування протитуберкульозної служби є частиною загальної реформи системи охорони здоров'я. У розроблених МОЗ України – Національній стратегії реформування системи охорони здоров'я в Україні та Концепції реформи фінансування системи охорони здоров'я України викладено ідеї, що мають бути втілені в низку практичних дій, у тому числі, і в системі протитуберкульозної служби. Однією із складових реформування протитуберкульозної служби є інтеграція діяльності протитуберкульозної допомоги до первинної та вторинної мережі, центрів СНІДу тощо.

Наказом МОЗ України від 04.09.2014 № 620 «Уніфікований клінічний протокол «Туберкульоз» визначено дії лікаря щодо надання первинної, вторинної та третинної медичної допомоги в залежності від рівня закладу. Тобто, створено нормативні передумови для широкого залучення фахівців первинної медико-санітарної мережі до ведення хворих на туберкульоз.

З метою моніторингу інформації для прийняття управлінських рішень та посилення контролю за досягненням цільових значень Програми на належному рівні забезпечено впровадження системи моніторингу та оцінки виконання Програми на центральному та регіональному рівнях. Так, відповідно до наказу МОЗ України від 15.05.2014 № 326 «Про відділ моніторингу і оцінки заходів протидії захворюванню на туберкульоз у протитуберкульозних закладах» у 23 регіонах України створені відділи моніторингу, оцінки та протидії захворюванню на туберкульоз (не було створено у Луганській та Одеській областях).

Удосконалено звітно-облікові форми з питань туберкульозу та приведено у відповідність до міжнародних стандартів, забезпечено функціонування електронного реєстру осіб, хворих на туберкульоз. Розроблено та впроваджено систему моніторингових візитів для забезпечення надання допомоги на місцях та контролю за дотриманням вимог законодавства у сфері протидії захворюванню на туберкульоз. Протягом 2014-2016 років впроваджувалася практика спільних візитів технічної та організаційно-методичної допомоги фахівців національного рівня цивільного сектору та пенітенціарного. Це дало змогу підняти на якісно вищий рівень взаємодію служб на регіональному рівні та покращити роботу з профілактики, діагностики, лікування туберкульозу та ВІЛ-інфекції.

З метою забезпечення контролю за якістю лабораторних досліджень з туберкульозу та дотримання стандартів бактеріологічної діагностики нормативно врегульовано та запроваджено систему зовнішнього контролю якості лабораторних досліджень (наказ МОЗ України від 28.07.2016 № 786 «Про затвердження Положення про систем у управління якістю досліджень в лабораторіях, що здійснюють мікробіологічну діагностику туберкульозу»).

За інформацією Державної установи «Центр громадського здоров'я МОЗ України» за результатами детального аналізу стану досягнення цільових

значень результативних показників виконання заходів Програми за напрямками: «Удосконалення системи охорони здоров'я в галузі протидії захворюванню на туберкульоз» середній відсоток виконання склав – 90,6%, «Удосконалення системи моніторингу і оцінки» – 86,2%, «Організація діяльності і виявлення» – 46%, «Лікування та профілактика туберкульозу» – 81%, «Протидія поширення туберкульозу та туберкульозу з розширеною медикаментозною стійкістю» – 87%, «Здійснення заходів протидії ко-інфекції туберкульозу та ВІЛ-інфекції» – 92%, «Створення сприятливого соціального середовища для діяльності інститутів громадянського суспільства, спрямованої на подолання епідемії туберкульозу» - 80%.

Крім того, серед не досягнутих цільових значень за 46 показниками Програми, причиною невиконання 13 була відсутність закупівлі обладнання за кошти державного бюджету у зв'язку з недофінансуванням заходів Програми.

На сьогодні за ініціативи МОЗ України розроблено Концепцію Загальнодержавної цільової соціальної програми протидії захворюванню на туберкульоз на 2017 – 2021 роки, яка на даний час проходить процедуру погодження в Міністерстві фінансів України.

На засіданні Комітету з програмних питань Національної ради з питань протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу, що відбулося 08 червня 2017 року, розглянуто питання щодо реалізації у 2016 році Загальнодержавної цільової соціальної програми протидії захворюванню на туберкульоз на 2012-2016 роки та стан підготовки проекту Загальнодержавної програми на 2017-2021 роки.

МОЗ України, з метою усунення порушень та недоліків, зазначених у Звіті Рахункової палати, підготовлено проект Плану заходів по усуненню виявлених недоліків та порушень, у якому передбачено затвердження порядку проведення хіміопротидії туберкульозу у дітей, інфікованих мікобактеріями туберкульозу, розроблення національних стандартів з лабораторної діагностики туберкульозу, запровадження дієвої системи внутрішнього контролю за використанням коштів державного бюджету тощо.

Додаткова інформація про стан врахування рекомендацій, зазначених у рішенні Рахункової палати від 11 квітня 2017 року № 9-1 «Про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету на здійснення заходів Загальнодержавної цільової соціальної програми протидії захворюванню на туберкульоз на 2012-2016 роки» додається.

Додаток: на 2 арк.

**Заступник Міністра з питань
європейської інтеграції**

Оксана СИВАК

Інформація
про стан врахування рекомендацій, зазначених у рішенні
Рахункової палати від 11 квітня 2017 року № 9-1 «Про результати
аудиту ефективності використання коштів державного бюджету на
здійснення заходів Загальнодержавної цільової соціальної програми
протидії захворюванню на туберкульоз на 2012-2016 роки»

Щодо прискорення розроблення та затвердження уніфікованого клінічного протоколу первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги дітям, хворим на туберкульоз, і національних стандартів лабораторної діагностики туберкульозу.

Приведено національні протоколи лікування дорослих хворих на туберкульоз у відповідність до міжнародних стандартів та рекомендацій ВООЗ (накази МОЗ України від 21.12.2012 № 1091, від 16.08.2013 № 731, від 04.09.2014 № 620).

У МОЗ України розпочато роботу над плановим переглядом чинних протоколів лікування хворих на туберкульоз, в тому числі, в частині надання медичної допомоги дітям хворим на туберкульоз та адаптацією міжнародних рекомендацій до контексту країни (наказом МОЗ України від 20.02.2017 № 167 утворено робочу групу з перегляду Уніфікованого клінічного протоколу первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Туберкульоз»).

Питання порядку проведення хіміопрофілактики серед дітей заплановано включити до вищезазначених документів орієнтовно у II півріччі 2017 року.

Щодо забезпечення своєчасного визначення спеціалізованих організацій, які будуть здійснювати закупівлі лікарських засобів та виробів медичного призначення, і прозорість цього процесу

МОЗ України 09 червня 2017 року Міністерству закордонних справ України та Міжнародним організаціям відповідно до норм чинного законодавства розіслані листи-запрошення щодо участі в процесі закупівель лікарських засобів та виробів медичного призначення за бюджетні кошти 2017 року. Після визначення організацій по забезпеченню ліками з ними будуть укладені відповідні договори.

Щодо забезпечення дієвого контролю за ефективним використанням лікарських засобів для лікування туберкульозу.

Наказом МОЗ України від 04.05.2017 № 486 затверджено номенклатуру лікарських засобів та виробів медичного призначення за напрямком «Туберкульоз». Станом на сьогодні опрацьовуються технічні завдання.

На національному рівні у 2014 році створено відділ управління лікарськими засобами та виробами медичного призначення з метою впровадження кращих світових практик та удосконалення існуючої системи фармменеджменту в Україні.

Налагоджена система моніторингу залишків та використання лікарських засобів та виробів медичного призначення в розрізі регіонів України на

щомісячній основі з подальшим прийняттям управлінських рішень для забезпечення безперервності лікування хворих на туберкульоз.

Удосконалено Методику розрахунку протитуберкульозних препаратів відповідно до міжнародних рекомендацій, чинного законодавства України.

Забезпечено безперервність лікування хворих на туберкульоз в умовах вкрай нерегулярних поставок протитуберкульозних препаратів за кошти Державного бюджету.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22 березня 2017 року № 248-р схвалено Стратегію забезпечення сталої відповіді на епідемії туберкульозу та ВІЛ-інфекції на період до 2020 року та розроблено план заходів щодо її реалізації.

Також зазначаємо, що при неможливості використання будь-якого лікарського засобу, структурні підрозділи з питань охорони здоров'я обласних державних адміністрацій направляють листи до МОЗ України для подальшого їх перерозподілу на інші регіони (за потребою), згідно з наказом МОЗ України від 02.06.2016 № 509 «Про здійснення заходів з контролю використання лікарських засобів та медичних виробів за бюджетні кошти». У наказах МОЗ України про перерозподіл лікарських засобів та медичних виробів зазначається про персональну відповідальність керівника структурного підрозділу з питань охорони здоров'я обласної державної адміністрації за збереження та використання лікарських засобів та медичних виробів.

Щодо запровадження дієвої системи внутрішнього контролю за використанням коштів державного бюджету.

Розроблено та затверджено наказом МОЗ від 12.06.2017 № 654 Інструкцію з організації внутрішнього контролю в апараті Міністерства охорони здоров'я України, на підприємствах, у закладах, установах та організаціях, що належать до сфери управління МОЗ України, та Інструкцію щодо складання адміністративних регламентів в апараті Міністерства охорони здоров'я України, на підприємствах, у закладах, установах та організаціях, що належать до сфери управління МОЗ України».

Зазначені Інструкції, розроблені з метою: удосконалення функціонування внутрішнього контролю та системи управління та забезпечення досягнення результатів відповідно до визначених цілей; запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання бюджетних коштів, а також виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності апарату Міністерства охорони здоров'я України, на підприємствах, у закладах, установах та організаціях, що належать до сфери управління МОЗ України, їхніх структурних підрозділах.